

Nr. 1

Oslo, 3. juni 1944.

I denne tid da alt ordnet organisasjons- og foreningsarbeide ligger nede, er det av desto større betydning at kontakten innenfor de forskjellige yrkesgrupper holdes vedlike på annen måte. Selv om alle nordmenn idag arbeider mot et felles mål, hindrer ikke dette at de forskjellige lag av folket kan ha sine spesielle problemer - problemer som nødvendigvis ikke kan finne sin løsning i den mer dagsbetonte nyhetspresse. Det er dette som har gjort at enkelte yrker har funnet å burde utgi sine sørskilte meddelelsesblad. Det har fra flere hold vært ytret ønske om at også statens tjenestemenn burde få sitt eget organ og før å imøtekommne dette ønske er det at vi idag sender ut førti nummer av "Statstjenestemannen". Statstjenestemennene har på mange måter spillet en sentral rolle i kampen for det fri Norge, vi behøver bare å minne om Høyesteretts, prestenes og lærernes innsats, og en må regne med at der ikke vil bli stillet mindre krav til oss i den tiden som kommer. Det bønneledd som vårt blad er ment å skulle være, må derfor forutsettes å fylle et behov.

Som følge av de forhold den illegale presse arbeider under lar det seg dessverre bare gjøre å nå en begrenset krets av de interesserte. Vi gjør i første rekke regning med å nå fram til statstjenestemennene i Oslo og nærmeste omegn, men da der er en stadig kontakt mellom disse og tjene-stemennene utover landet, går vi ut fra at våre ord vil nå lenger enn det begrensede opplag skulle tilsi. Vi tør anmode våre leserer om å gjøre innholdet kjent overfor kolleger og andre interesserte.

Først og fremst gjelder dette de paroler som blir gitt for hvordan en skal forholde seg i bestemte saker eller spørsmål. Det er av den aller største betydning at disse blir fulgt av alle nordmenn og ikke minst må en ha lov til å vente dette av statens tjenestemenn. Når talen er om paroler blir man undertiden møtt med den innvending, at der ingen garanti er for at de er utgått fra ansvarlig hold. Vi finner i denne forbindelse ikke noksom å kunne understreke at hjemmefrontens ledelse er godkjent av H.M. Kongen og regjeringen i London og at det er hjemmefrontens ledelse som utarbeider disse paroler.

Av vesentlig betydning for statstjenestemennene er parolen om boykott av offentlige stillinger. Selv om denne parolen har vært virksom allerede i lengre tid og må forutsettes å være alminnelig kjent, har det imidlertid vist seg å herske noen tvil om forståelsen i enkelte, særlige tilfelle. Det er derfor under utarbeidelse nærmere direktiver. Vi vil komme tilbake hertil i et senere nummer.

Da det er av grunnleggende betydning for vårt videre arbeide, finner vi innledningsvis å burde gjenta det opprop fra den norske hjemmefronts ledelse som ble sendt ut over London Radio den 18. mai i år.

PROKLAMASJON FRA DEN NORSKE HJEMMEFRONTS LEDELSE.

Den norske hjemmefronts ledelse som i samråd med Konge og Regjering representerer det fri og kjempende Norge, har utstedt følgende proklamasjon:

Etterhvert som krigens slutt rykker nærmere, melder behovet seg for en nøytere formulering av de mål vi kjemper for. Her er ikke tiden og stedet til å behandle det store internasjonale oppgjør, spørsmålet om behandlinger av angriperstatene og krigsforbryterne, om grenser, om erstatninger o.s.v. Det vi ønsker å klarlegge, er de særlige norske forhold som vi alene har ansvar for og herredømme over.

Heller ikke på det område er det ennå mulig å gå i detalj. Etter

Oslo, 19. juni 1944.

- ter fritt ordskifte, gjennom alminnelige valg så snart retter til den offentlige stillstanden som det teknisk mulig. Men visse hovedpunkter kan stilles opp, som et uttrykk for de ønsker, høp og krav som alle gode nordmenn er nådd frem til gjennom kampårene:
1. Et fritt, uavhengig Norge.
 2. Øyeblikkelig og full gjenopprettelse av demokratiet, ytringsfriheten, rettssikkerheten, frie valg.
 3. Opphevelse av alle politiske lover, forordninger og andre bestemmelser som er utferdiget etter tysk ordre eller i tysk interesse. Administrative avgjørelser, dommer, utnevnelser o.s.m. som skyldes tyske eller NS-myndigheter prøves på helt fritt grunnlag av lovlige norske organer.
 4. Øyeblikkelig løslatelse av alle politiske fanger og gjeninnsettelse av offentlige tjenestemenn som er fjernet fra sine stillinger av okkupasjonsmakten eller på foranledning av den eller av NS. Oppreisning og erstatning i den utstrekning det er mulig for dem som er blitt særskilt skadelidende som følge av inngrep fra okkupasjonsmakten eller fra NS' side.
 5. NS-medlemmer og andre som har skadet norske interesser eller skaffet seg uberettiget vinning under samarbeid med okkupasjonsmakten, straffes etter rettergang i betryggende former. Unerettig krigsgevinst inndrøms til fordel for statskassen.
 6. En målbevisst, vidsynt politikk ned siktet på:
 - A) Å trygge vår frihet, folkestyret og de demokratiske rettigheter,
 - B) Å gjenreise landets økonomi og produksjonskraft, snarest mulig sikre de nødvendige tilforsler utenfra og legge forholdene til rette for å utnytte fullt ut våre naturrikdommer og skaffe arbeid til alle.
 - C) Å fremme solidariteten mellom klasser og befolkningsgrupper,
 - D) Å medvirke aktivt i det mellomfolkelige arbeide for å bygge opp en internasjonal rettsorden, fremme varebyttet handel mellom og skape grunnlaget for en varig og rettferdig fred.

Men skal vi nå disse mål, må også hver mann på hjemmefronten gjøre sin plikt. Det skylder vi oss selv. Det skylder vi våre landsmenn ute. Det skylder vi våre allierte. Og det skylder vi landets fremtid; enhver innsats vil bli husket, ingen svikt vil bli glemt...

Kampen er en, her hjemme som ved frontene. Hver enkelt er en soldat, sivil eller i uniform, Vi er i krig. Det må vi aldri glemme. Tusener i de væpnede styrker gir hver dag sine liv for frihet og rettferd. Det er en maning til oss, om å ta vår risiko, ta vårt offer.

Kampen er nå gått inn i sin avgjørende fase.

Samhold og disiplin er mer nødvendig enn noensinne.

Følg de paroler og signaler som blir sendt ut.

I samsvar med dette har regjeringen sendt ut følgende erklæring:

"Regjeringen gir sin hele og fulle tilslutning til oppropet som er i beste samsvar med de mange uttalelser, henstillinger og opprop som regjeringen i disse 4 år har latt gå ut til det norske folk over London radio. Det stemmer også godt med de lover og forordninger som regjeringen har lagt til rette for å kunne bruke når oppgjørets dag kommer. I tilslutning til oppropet vil en rette en innstengende henstilling til det norske folk fortsatt å slutte opp om hjemmefrontens ledelse og de linjer som er trukket opp for kampen i Norge. Seierens og oppgjørets dag nærmer seg. Når tiden er inne vil regjeringen gi de ordrer og trekke opp de linjer som er nødvendige for situasjonen og som skal følges til Norge er et fritt og selvstendig land."

Kirkedepartementet. Funksjonærene i Kirkedepartementet ble pinsaften forelagt til underskrift en erklæring inneholdende følgende 2 spørsmål:

- 1) Tar De bestemt og uten noe som helst forbehold avstand fra en avtale mellom emigrantstyrat i London og Sovjetsamveldet som åpner adgang til å besette vårt land mot den røde hær?
- 2) Vil De slutte opp om de felles nasjonale bestrebelsler for å sikre fedrelandet og i Deres stilling yte evne i kampen mot bolsjevismen og i arbeidet for Norges myring?

Det sier seg selv at alle offentlige funksjonærer må nekte å besvare spørsmål av denne art, idet dette ligger helt utenfor deres tjenesteplikter. Dessverre viste det seg at noen av Kirkedepartementets folk svikte (3 byråsjefer og 3 sekretærer). Vi må ta under overveielse for fremtiden å offentliggjøre navnene på dem som på denne måte svikter den felles sak.

Blokaden av offentlige stillinger.

Over London radio ble det den 13. juni i år sendt ut følgende melding:
For ca. 1 år siden ble parole sendt ut om blokade av alle stillinger i stat og kommune. Den alt overveiende del av almenheten og de offentlige funksjonærer har loyalt fulgt parolen.

Det har imidlertid vist seg at enkelte på tross av parolen har sekretet overtatt offentlige stillinger og enkelte funksjonærer og arbeidere har tatt høyere stillinger eller lønnsforbedringer. Dette er i strid med parolen og vi finner derfor grunn til å minne om den.

Parolen går ut på at ingen søker stilling i stat eller kommunen eller i offentlige foretagender som f.eks. A/S Vinmonopolet og A/S Oslo Sporveien. Ingen offentlig funksjonær eller arbeider søker annen offentlig stilling, avansement eller lønnsforbedring. Enhver plikter så langt han kan nekte å la seg beordre til annen stilling.

Unntatt fra parolen har hittil bare været sykehustjeningen, leger og pleiepersonale i sin alminnelighet. Fra nå av unntas også de aktive mannskap og befal ved landets brannvesener.

Innenriksdepartementets søknads- eller personalskjemaer må ikke utfylles.

Bestemmelser om boykott av alle NS-propagandamøter gjelder fremdeles. Blokaden av offentlige stillinger har skapt de største vansker for NS-tyskerne i Norge. Den har delvis hindret dem i å utføre mange av dens planer og er dermed blitt et viktig våpen i kampen for Norges frihet.

Den har ved siden herav også i høy grad bremset på de politiske avskjed, forfølgelser og overgrep mot de offentlige funksjonærer. Hva dette betyr for funksjonærene selv og for norske interesser i det hele tatt, innlysesende.

Illoyal opptræden fra almenheten og fra offentlige funksjonærers side vil ikke bli tålt.

Enhver tjenestemann som har med ansettelser å gjøre må være seg sitt svar etter parolen bevisst.

Alle ansettelser, lønnsforbedringer og forfremmelser som er skjedd før NS og tyskerne vil - uansett om de er foretatt etter beordring eller sønad - etter krigen bli tatt opp til revisjon. Enhver som har brutt parolen må senere stå til regnskap og ta konsekvensene.

Husk:

1. Propagandamøter av enhver art er boykottet.
2. Ledige offentlige og halvoffentlige stillinger søkes ikke av nordmenn.
3. Parolen gjelder alle offentlige og halvoffentlige stillinger. Unntatt fra parolen blir sykehustjeningen, leger og pleiepersonale i sin alminnelighet samt de aktive mannskap og befal ved landets brannvesener.
4. For alle gjelder Innenriksdepartementets søknads- eller personalskjemaer utfyller ikke.
5. Statstjenesten og vær loyal. Det er et ledd i kampen for Norges frihet.

I forbinnelse med innskjerpelsen av parolen om blokaden av offentlige stillinger vil en for Norges Statsbaners vedkommende tilføye:

Statsbanerne har også vært omfattet av blokaden. Det har således vært forbudt å søke stilling ved statsbanene. Men innen staten har praksis i ørgelet vært at den enkelte funksjonær har søkt forflytning, annen stilling, lønnsopprykking o.s.v.

Denne praksis skyldes at statsbanene tidligere har hatt en forholdsvis fri politisk stilling. Det har imidlertid nå funnet sted et systematisk forsøk i statsbanenes ledelse idet den nazistisk infiserte Bjarne Vik er nevnt til generaldirektør fra 1/5.1944, likesom det er opprettet en ny politisk stilling som personalsjef for nazisten Arthur Jahn. Blokaden må derfor nå også i fullt omfang gjelde statsbanene.

Vi appellerer til alle jernbanefolk om å vise samkjensle og loyalitet som handler i strid med parolen handler i strid med landets og sine eg- interesser og vil etter krigen måtte ta konsekvensene av sin handlemåte.

Vi henstiller til alle våre leseere å sette seg godt inn i de bestemmelser som siledes er truffet m.h.t. blokade av offentlige stillinger og gjøre sitt til at de blir mest mulig kjent. Vi unnlater ikke å tilføye at lokaden også gjelder i relasjon til aldersgrensebestemmelser og ved vikariater. En offentlig tjenestemann skal siledes under ingen omstendighet bli sittende i stillingen utover aldersgrensen. Heller ikke må vikariater skikes, selv når disse er av kortvarig karakter, f.eks. ferie og sykevika- liater. For øvrig er det viktig inntrykk at blokaden etter hvert er blitt ganske effektiv, men en og annen gang skjer der dog en utlidenhet. Til en hoyere stilling i Generaldirektoratet for Postverket hadde det siledes opprinnelig ikke meldt seg noen søker, da det i siste liten kom slengende et par outsidere. Dette skapte slik nervøsitet hos enkelte habile aspiranter at de gikk hen og søkte i siste øyeblikk. Slikt må ikke forekomme, de som svikter vil bli husket.

Pensjonsloven. Det foreligger nå utkast til en lov som skal gi adgang til utelukke offentlige tjenestemenn fra pensjonskassen når de "unnlater å utføre sine tjenesteplikter etter å være blitt gjort oppmerksom på det rettsstridige i forholdet". Innbetaalt pensjonsinnskudd skal kunne innndras til fordel for statskassen. Utkastet er utarbeidet etter henstilling fra minister Schancke og tar særlig sikte på de såkalte "saboterende prester".

Tjenestemannsloven. Under 25.mai 1944 har Ministerpresidenten utferdiget en lov om tillegg til tjenestemannsloven, hvoretter en tjenestemann kan avskjediges uten hensyn til bestemmelsene i tjmt. § 23, d.v.s. uten at et kommande får anledning til å forklare seg. Loven som er kommet i stand etter forslag av Trafikkdepartementets sjef, professor Skarphagen, er først og fremst tenkt brukt overfor off. tjenestemenn som er arrestert av tyskerne.

Kirkedepartementet. Som omtalt i forrige nummer ble funksjonærerne i Kirkedepartementet først forelagt til underskrift en erklæring, hvoretter de skulle ta avstand fra den mellom Regjeringen i London og Sovjet samveldet inngåtte avtale og erklære seg mot bolsjevismen. De fleste nektet å gjøre på disse spørsmål. Minister Schancke gikk derpå til fornyet attakk denne gang mot et enkelt kontor innen departementet (Revisjonskontoret for offentlige stiftelser). Da funksjonærerne der fremdeles unnlot å besvare spørsmålene, ble de øyeblikkelig avskjediget. Det skulle være overflødig si at en avskjedigelse på dette grunnlag er helt ulovlig. Etter det vi ar grunn til å tro, er det lite sannsynlig at lignende aksjoner nå vil bli forsøkt overfor andre offentlige funksjonærer. Men om så skulle skje, er vår stilling klar: Nekt å svare på spørsmål av denne art, idet dette ligger helt utenfor vår tjenesteplikt.

Tvangsorganisering av tjenestemennene. I tiden 22-25.mai var NS-tillitsmann innen forskjellige faggrupper innkalt til møte på Sørmarka. Møtet var vesentlig innkalt for å drøfte utbyggingen av det såkalte Arbeidsomband. Som underavdelinger under dette er bl.a. forutsatt tvangsortsamtlig samtlig offentlige funksjonærer. Det forberedende arbeide hermed pågår. Vi vil komme tilbake til saken når der foreligger nærmere detaljer.

Avgift til Ingeniørforbundet. Lederen av Norges Ingeniørforbund, ing. Th. Bang, har fremsatt forslag til en lov som pålegger landets ingeniører en avgift til forbundet. Han begrunner sitt forslag med at Ingeniørforbundet trenger penger og mener at planen nok skal la seg gjennomføre bare det skjer på fornuftig måte. Som et "fornuftig" ledd i ordningen er innbetalingen ment å skulle skje til Kirkedepartementet idet avgiften kamufleres som en avgift til staten. Det har hittil ikke gått så glatt å få forslaget fremmet som hr. Bang hadde tenkt seg, men en må vel regne med at

er Gassgeneratorstyret. Da Gassgeneratorstyret trådte i virksomhet for et år siden, ble det sterkt fremholdt at styret skulle være et mønster på nye tid, med faglig ledelse osv. Som formann i styret ble oppnevnt den nye NS-mann, disponent Carsten Christensen, som foruten firmaet Norsk Gass A/S også driver en større bedrift for fremstilling av tretjære. C. i høy grad forstått å utnytte sin dobbeltstilling som styreformann og var forretningsdrivende. I forbinnelse med innkjøp av maskiner m.v. bl. fra Sverige har han sikret seg store kommisjoner og da det hele har vært på statsstøtte, har han hatt forholdsvis fritt spillerum. De beløp på denne måte har tilsvindlet seg av statens midler går opp i flere hundusener. Dette ble for meget, selv for ex-minister Blehr, og fagmannen til slutt fjernet på dagen samtidig med at den daglige leder av Gassgeneratorstyrets forretninger O. Bugge ble entlediget. Saken som nå verserer partiretten, skulle imidlertid vise seg å få store politiske følger. En kunne vente seg fant minister Whist å måtte tre støttende til overfor kollega innenfor forretningsstanden og det kom herunder til skarpe samtal mellom Blehr og Whist. Førstnevnte, hvis stilling fra før var temmelig vakk, trakk det korteste strå og endte som kjent med at han gikk av.

Skole i Bærum er besluttet nedlagt fra høsten. Den andre høyere sko-bygda, Stabekk, ble i sin tid bevert med besøk av selveste Minister-identen, hvoretter en rekke lærere ble arrestert og senere avsatt. Denne har senere under nazistisk ledelse ført en hensykkende tilverrelse. Avgangsklassene går ut i år, blir det ca. 100 elever ved skolen mot før 600. På bakgrunn herav må aksjonen mot Valler skole sees. De skulle påges den beryktede nye lesebok i tysk for gymnasiet, og fikk ikke anledning til å søke dispensasjon slik som landets øvrige skoler. Da lærerne med sine argumenter vegret seg for å ta mot denne politiske og pedagogisk uvanlige leseboken midt i skoleåret, ble skolen frattatt sin eksamsrett. Eger før eksamen artium skulle begynne og elevene ble henvist til å gå som privatister ved Stabekk. Og nå skal altså Valler skole nedleggnes. Denne skolen har hatt 400-500 elever. De henvises nå fra høsten til den nærmeste nazistskole og nektes adgang til andre skoler. Vi håper at dette innhede tilbud blir mottatt på rette måte.

Hasle, den foretaksomme nazist som tidligere har vært fylkesmann i Akershus, prisdirektør og ekspedisjonssjef i Innenriksdepartementet, har nå id vært anbrakt som ekspedisjonssjef i Justisdepartementets lovavdeling. Selig har man håpet at denne stilling ikke skulle gi ham for stort spillet i korruptiv henseende. Nå er han imidlertid blitt "sjefsekretær" i en riksøkelseskommisjon med mandat å fremskaffe materiale til belysning av politiske og stats- og folkerettelige spørsmål". I denne egenskap har han også for å få til disposisjon en bevilgning på kr. 5000 som han ikke behøve å gjøre regnskap for overfor andre enn Quisling personlig. Ansatsen skal således ikke revideres av Riksrevisjonen. Blandt dem som står anvisst beløp av kommisjonens bevilgning (uten å være medlem eller sekretær) er en annen beryktet person, fhv. redaktør Sverre Krogh, som nylig fikk utbetalt kr. 6000. Granskningsskommisjonen skal i denne tid ha innkalt bl.a. stortingsmenn til å møte for seg og avgi forklaring.

Justitiarius Helliesen er omsider blitt fjernet som prisdømmer i Hedemarken. Da han før en tid siden av prislagsmannsretten ble lagt erstatningsvar for utilbørlig saksbehandling, gikk det for vidt selv for Riis og hr. Helliesen fikk henstilling fra Justisdepartementet om å be seg ledig fra hvert. Han er erstattet med advokat Haakon Foss men er også innsatt i virksomhet som justitiarius i Oslo byrett. NS' personalkontor klaged over at det ikke fikk seg forelagt spørsmålet om advokat Foss' stillelse som prisdømmer, idet det samtidig innberettet at F. har vist åpenbart beruset på offentlig sted etter utnevnelsen.

Sivildomstol i Norge. I siste nr. av "Verordnungsblatt" er innført en domstol av 5/6.44 om opprettelse av en tysk sivildomstol ved Reichskommissariat. Den skal behandle saker om krigsforbrytelser og krigs-

STATSTJENESTEMANNEN.

Nr. 3.

Oslo, 3. juli 1944.

Statstjenestemennenes ansvar idag.

De norske statsborgere i saker som angår formues- og arbeidsrett. Og den norske stat og norske institusjoner faller innenfor domstolens kompetanseområde - det tyske rike og tyske offentlige institusjoner derimot ikke hvis de selv samtykker heri. Domstolen treffer sin avgjørelse etter rett, ja det er også uttrykkelig bestemt at den tyske internasjonale kavatrett ikke skal gjelde, hvis den skulle føre til anvendelse av norsk rett. Også tvangsfullbyrdelsen foregår etter tysk rett. Etter alt hva man kan vite har sett fra det hold, forbauser det oss ikke at tyskerne selv på næværende tidspunkt finner det formålstjenlig å komme med en forordning dette innhold. Vi venter nåbare på en kommentar i nazipressen om at til Norges frihet og selvstendighet o.s.v.